

Souhrnná teritoriální informace:

Tanzanie

Zastupitelský úřad 18. 5. 2022 15:43

Tanzanie je z hlediska politického a do značné míry i bezpečnostního stabilní zemí. Přestože je formálně zaveden pluralitní politický systém, v zemi je již 60 let u moci tatáž strana.

V Tanzanii se pravidelně konají volby, prezidenti (kandidáti vládní strany) si předávají moc ústavním způsobem a v zemi nikdy nevypukla občanská válka. Na druhou stranu ani po skončení socialistického experimentu a vlády jedné strany počátkem 90. let se úroveň demokracie nijak razantně nezvýšila, naopak za vlády prezidenta Johna Pombe Magufuliho (2015 – březen 2021) dále utrpěla. Volby v říjnu 2020 byly formálně svobodné, opozice však byla nejrůznějšími způsoby šikanována, nebylo jí umožněno vést volební kampaň a neměla rovný přístup do sdělovacích prostředků. Magufuliho vláda byla kritizována i za restriktce vůči novinářům, tvrdou politiku vůči LGBT komunitě a především za úplné popírání pandemie covid-19 a bojkot mezinárodní spolupráce v této oblasti; od dubna 2020 se oficiálně v zemi nákaza nevyškytovala.

Prezidentka Samia Suluhu Hassan, která nastoupila po Magufuliho náhlém úmrtí, zaujala v různých oblastech realističtější politické postoje a projevuje i mnohem větší vstřícnost vůči zahraničí. Její funkční období skončí v r. 2025.

Zemi se podařilo vyhnout politické nestabilitě po náhlém úmrtí autoritativního prezidenta, předání moci proběhlo – i přes existenci různých frakcí ve vládní straně CCM – v podstatě hladce.

Základní údaje	
Hlavní město	Dodoma
Počet obyvatel	61,5 mil
Jazyk	svahilština
Náboženství	islám 35%, křesťanství 35%
Státní zřízení	parlamentní demokracie
Hlava státu	Samia Suluhu Hassan
Hlava vlády	Kassim Majaliwa Majaliwa
Název měny	tanzanský šilink
Cestování	
Časový posun	+1h CET (letní čas), +2h CET (zimní čas)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Martin Klepetko
Ekonomický úsek	Marta Anna Ledgard
Konzulární úsek	Štěpán Konopásek
CzechTrade	
Czechinvest	
Ekonomika	2021
Nominální HDP (mld. USD)	179,1
Hospodářský růst (%)	5
Inflace (%)	3,7
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Tanzanská sjednocená republika je polo-unitární stát; pevninská část je unitární, spojení se Zanzibarem dává státu i federální prvky. Souostroví Zanzibar má vlastní vládu, která má pravomoci ve všech záležitostech nedotýkajících se centrální vlády, a má i vlastní parlament.

Země používá prezidentský systém, kdy prezident (resp. v současné době prezidentka) je hlavou státu a současně řídí i vládu. Prezident a viceprezident Tanzanie jsou voleni na společné kandidátní listině přímým lidovým hlasováním na pětileté funkční období. V případě úmrtí prezidenta nastupuje na jeho místo viceprezident; nového viceprezidenta dle ústavy nominuje nejsilnější strana v parlamentu. (K této situaci došlo v březnu 2021 po náhlém úmrtí prezidenta Johna Magufuliho.)

Výkonnou moc vykonává vláda. Prezident jmenuje předsedu vlády, který se zároveň stane předsedou poslaneckého klubu vlády v parlamentu; jmenování předsedy vlády musí být schváleno parlamentem. Při výkonu své funkce je předseda vlády dle tanzanské ústavy přímo podřízen prezidentovi. Prezident vybírá svůj kabinet z poslanců parlamentu. Ústava mu rovněž umožňuje jmenovat 10 nevolených poslanců, kteří se také mohou stát členy kabinetu.

Veškerou zákonodárnou moc týkající se kontinentální části Tanzanie a záležitostí celé Tanzanské sjednocené republiky má Národní shromáždění (National Assembly), které je jednokomorové a má 384 poslanců.

Ve stranickém systému dominuje Chama Cha Mapinduzi (CCM, Revoluční strana); po volbách v r. 2020 má v parlamentu 287 poslanců. Jedná se o nejdéle vládnoucí stranu v subsaharské Africe. Do r. 1992 byla CCM jedinou povolenou politickou stranou. Od tohoto roku je tanzanský politický systém formálně založen na pluralitní demokracii; podle oficiálních výsledků voleb však opoziční strany zůstávají vždy daleko za vládnoucí CCM.

Zanzibarský parlament (House of Representatives) má 76 poslanců, z nichž 69 zastupuje stranu CCM.

Předsedkyní CCM a zároveň prezidentkou je od března 2021 Samia Suluhu Hassan, bývalá viceprezidentka, která nastoupila do funkce po úmrtí prezidenta Johna Magufuliho v březnu r. 2021. Stranu CCM zastupuje i zanzibarský prezident Hussein Ali Mwinyi.

Složení vlády

Prezidentka H. E. Samia Suluhu Hassan

Viceprezident H. E. Philip Mpango

Předseda vlády H. E. Kassim Majaliwa

Minister of Agriculture Adolf Faustine Mkenda

Minister for Communications and Information Technology Faustine Engelbert Ndugulile

Minister of Constitutional and Legal Affairs Palamagamba John Aidan Mwaluko Kabudi

Minister for Defence and National Service Elias John Kwandikwa

Minister for Education, Science and Technology Joyce Lazaro Ndalichako

Minister for Energy Medard Matogolo Kalemani

Minister for Finance and Planning Member Lameck Nchemba

Minister for Foreign Affairs and East African Cooperation Liberata Mulamula

Minister for Health, Community Development, Gender, the Elderly, and Children Dorothy Onesphoro Gwajima

Minister for Industry and Trade Geoffrey Idelphonce Mwambe

Minister for Information, Culture, Arts, and Sports Innocent Lugha Bashungwa

Minister for Lands, Housing, and Human Settlements Development William Vangimembe Lukuvi

Minister for Livestock and Fisheries Mashimba Mashauri Ndaki

Minister for Minerals Doto Mashaka Biteko

Minister for Natural Resources and Tourism Damas Daniel Ndumbaro

Minister for Water and Irrigation Jumaa Hamidu Aweso

Minister for Works and Transport Leonard Chamuriho

Minister of Home Affairs George Boniface Taguluvala Simbachawene

1.2 Zahraniční politika země

Po celé období vlády prezidenta J. Magufuliho (od roku 2015 až do jeho náhlé smrti v březnu 2021, jen několik měsíců po opětovném zvolení) byla zahraniční politika pro Tanzanii do značné míry okrajovou záležitostí. To silně kontrastovalo s politikou předchozích prezidentů (od nezávislosti celkem čtyř), kteří budovali image Tanzanie jako regionálního lídra, nadšeného zastávce regionální i africké spolupráce a mediátora řady konfliktů. J. Magufuli se cíleně vyhýbal cestám do zahraničí a také návštěvy v TZ byly velmi sporadické. První dvě zahraniční cesty nově zvolené prezidentky směřovaly k důležitým regionálním partnerům, do Ugandy a Keni.

Tanzanie je světlou výjimkou v rámci celé Afriky, pokud jde o konflikty se sousedy. Největším bezpečnostním rizikem současnosti je pro TZ posilování islamistického hnutí v severním Mosambiku (provincie Cabo Delgado), jehož útoky na místní obyvatelstvo mají citelný přeshraniční dosah v podobě množství uprchlíků.

Tanzanie je členem několika důležitých regionálních uskupení – Africké unie (AU), Východoafrického společenství (EAC) a Jihoafrického rozvojového společenství (SADC). EAC má v tanzanské Arushi dokonce svoje administrativní sídlo (stejně jako Mezinárodní residuální mechanismus, nástupce Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu). Až demonstrativní nedůvěra Magufuliho administrativy v jakoukoliv formu multilaterální spolupráce však přispěla k určitému zamrznutí integračních procesů v rámci uskupení, včetně klíčové dohody mezi EAC a EU (EPA).

Tanzanie je v posledních letech pravidelně kritizována za svůj přístup k politické pluralitě (prakticky neexistující), represím novinářů a všech složek občanské společnosti, korupci, byrokracií a přeregulovanou státní hospodářskou politiku. Krátce po vypuknutí pandemie COVID-19 se k tomu přidalo i odmítání mezinárodní spolupráce v potírání nemoci, resp. úplné popírání její existence v zemi. Po nástupu nové prezidentky se přístup TZ začíná pomalu měnit, na výsledky však bude třeba ještě nějaký čas počkat.

Přístup k pandemii měl nepříznivý dopad i na tradičně problematické vztahy s nejdůležitějším obchodním partnerem TZ – Keňou. Společná hranice byla kvůli četným neshodám opakovaně zablokována a byl tak narušen životně důležitý tok zboží. Vztahy se výrazně zlepšily po nástupu prezidentky Samii Suluhu Hassan v r. 2021.

Dobré vztahy panují mezi TZ a Ugandou, což má svoje kořeny v historii boje za nezávislost a bezprostředně poté, kdy TZ stála vždy na straně současného ugandského vůdce Y. Museveniho.

Jeden z mála regionálních lídrů, který měl dobré vztahy s Magufulim, byl rwandský prezident P. Kagame. Pro Rwandu je TZ strategicky důležitá jako dopravní koridor, již dnes prochází přes TZ kolem 80% rwandské obchodní výměny, po očekávaném dokončení projektu železnice o standardním rozchodu z přístavu Dar es-Salaam k břehům Viktoriina jezera a dále do RW a Konga by se tento podíl mohl i navýšit.

Zejména z dopravního hlediska je pro TZ důležitá i relace se Zambií, z které proudí do tanzanských přístavů podstatná část zambijského nerostného bohatství, a to hlavně po železnici, která byla vybudována v sedmdesátých letech minulého století s pomocí čínské půjčky.

Čína je pro TZ nejdůležitějším partnerem mezi světovými velmocemi, a to nejen kvůli historickým vazbám z doby po získání samostatnosti, ale i proto, že západní státy TZ v posledních letech – s poukazem na vážné nedostatky v oblasti demokracie a dobrého vládnutí - z velké části ignorovaly. Prezident Magufuli se však přesto snažil, aby se mu čínský vliv nevymkl z kontroly (jak se to stalo řadě jiných afrických zemí) a u velkých ekonomických projektů usiloval o co největší diverzifikaci.

Tanzanie je jednou z mála zemí, se kterou dokázal komunikovat i jinak dost izolovaný bývalý režim v Burundi. Problematickou kapitolou ve vztahu obou zemí je však velké množství burunských uprchlíků na tanzanském území, pro jejichž spořádaný a dobrovolný návrat se zatím, ani po nástupu prezidenta Ndayishmye/ho nepodařilo najít řešení.

1.3 Obyvatelstvo

Věková struktura obyvatelstva:

- 0–14 let: 43,5 % (muži: 8 763 471, ženy: 8 719 198)
- 15–64 let: 53,7 % (muži: 10 638 666, ženy: 10 947 190)
- 65 let a více: 2,8 % (muži: 502 368, ženy: 642 269)

Hustota na km²: 46,3 obyvatel

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 45 %

- Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 2,0 %

Národnostní složení:

- Pevninské obyvatelstvo tvoří z 99 % Afričané (ze kterých 95 % pochází z etnické skupiny Bantu, skládající se z více než 130 černošských kmenů – mezi hlavní patří Sukumové, Haya, Nyakyusa, Nyamwezi a Chagga)
- ostatní obyvatelstvo tvoří 1 % (skládá se z Asiatů, Evropanů a Arabů)
- Zanzibar – většina obyvatelstva je svahilského původu, významné menšiny: Indové a Arabové

Náboženské složení

pevnina

- křesťanství 30 % · islám 35 % · animismus 35%

Zanzibar

- islám přes 99 %

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Po smrti prezidenta Magufuliho a pod vedením prezidentky Samia Suluhu Hassan Tanzanie konečně přijala proti covidová opatření a zaměřila se na uskutečnění ekonomického růstu a rozvoje. Turistický průmysl, který býval hlavní zdroj příjmu země, bude ještě dlouho pociťovat impakt pandemie COVID 19, nicméně ve třetí čtvrtině roku 2021 jsou čísla optimističtější a do země přijelo 243 565 návštěvníků oproti 74 534 návštěvníkům v roce 2020.

Tanzanská ekonomika je závislá na zemědělství, které se podílí méně na tvorbě HDP téměř jednou čtvrtinou a zaměstnává okolo 65 % pracovní síly. Produkce zlata v posledních letech vzrostla a podílí se téměř 35 % na tanzanském vývozu. Vláda si proto zachovává přítomnost v odvětvích jako telekomunikace, bankovníctví, energetika a těžba. Hlavními vývozními partnery Tanzanie jsou Indie, Jižní Afrika, Keňa, Švýcarsko, Belgie, Konžská demokratická republika a Čína. Hlavní vývozní komodity zahrnují zlato, tabák, hřebíček, kávu, kešu ořechy a bavlna. Hlavními dovozními partnery Tanzanie jsou Indie, Čína, Spojené arabské emiráty, Saúdská Arábie, Jižní Afrika, Japonsko a Švýcarsko. Hlavní dovážené komodity zahrnují spotřební zboží, stroje a zařízení, dopravní zařízení a ropa.

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Růst HDP (%)	7	1,9	5	5,2	6,2
HDP/obyv. (USD/PPP)	2 738,50	2 770,00	2 910,00	3 100,00	3 280,0
Inflace (%)	3,5	3,3	3,7	4,6	4,4
Nezaměstnanost (%)	2,2	2,5	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	5	5,8	6,8	7,2	7,2
Import zboží (mld. USD)	9,5	8,2	10	11,1	11,6
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-3,3	-1,5	-3,3	-3,9	-4,3
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	58	59,7	61,5	63,3	65,1
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	06.VII	06.VII	06.VII	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Po smrti prezidenta Magufuliho a pod vedením prezidentky Samia Suluhu Hassan Tanzanie konečně přijala proti covidová opatření a zaměřila se na uskutečnění ekonomického růstu a rozvoje. V minulých letech se snížilo procento chudoby populace z 28,6 % na 26,3% v roce 2020. Napjaté vztahy s Mezinárodním měnovým fondem (IMF), které panovaly za prezidenta Magufuliho se konečně zlepšily a IMF v listopadu 2021 odsouhlasila pomoc Tanzanii ve výši 372,4 miliony USD pro boj s dopady COVIDové pandemie.

V následujícím období se zvýší ekonomický růst, který bude poháněn hlavně růstem důlního průmyslu a investicemi do veřejné infrastruktury. Půjčkou financované projekty zahrnují stavbu přehrady Rufiji Hydropower Project a výstavbu železnice mezi Tanzanií a Rwandaou a ropovodem mezi Ugandou a Tanzanií.

Prezidentka Tanzanie aktivně pracuje na odbourávání obchodních bariér mezi východoafrickými zeměmi, zvláště se sousední Keňou a Ugandou.

Veřejné finance	2021
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,9
Veřejný dluh (% HDP)	41,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,4
Daně	2022
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

2.3 Bankovní systém

Tanzanie zahájila v roce 1992 finanční liberalizaci s cílem zvýšení ekonomického růstu podporou mobilizace zdrojů, motivací konkurence na finančním trhu a zvýšením kvality a efektivity přidělování úvěrů. Tyto reformy změnily směr a kvalitu finančních služeb nabízených v zemi. Byly založeny nové obchodní a komerční banky, směnárny, pojišťovací společnosti, burza a související finanční instituce. Vstup nových bank a nebankovních finančních institucí zvýšil konkurenci a zlepšila kvalitu a typ poskytovaných finančních produktů a služeb. V současné době existuje v Tanzanii více než 20 registrovaných bank a 9 nebankovních finančních institucí. Každá z těchto institucí hraje důležitou roli při mobilizaci finančních zdrojů. V rámci finančního sektoru Tanzanie existuje 40 komerčních bank, 3 rozvojové banky, 2 mikrofinanční banky, 7 MNO (Bankovní operátoři mobilních sítí), přibližně 100 mikrofinančních institucí. MNO jsou klíčovými hráči ve finančním sektoru Tanzanie.

Banky hrají klíčovou roli v oblasti držení vkladů, poskytování úvěrů a podnikového bankovníctví. MNO dominují v oblasti platebního styku mezi obyvatelstvem, jejich činnost je omezena na provozování systému mobilního převodu peněz, přičemž nefungují jako držitelé vkladů. Bankovnímu sektoru dominují dvě bývalé státní banky; CRDB a NMB, které drží přibližně 35 % celkových bankovních aktiv a 40 % vkladů. Pět největších bank pak drží více než 50 % celkových bankovních aktiv. Díky tomu je bankovní sektor Tanzanie fakticky oligopolem. Centrální banka: Bank of Tanzania (BOT) nese odpovědnost za nastavení příznivých měnových podmínek, které v průběhu času udržují nízkou a stabilní inflaci. Jak je uvedeno v zákonu o Centrální bance (BOT Act z roku 1995), „Primárním cílem banky je formulovat a provádět měnovou politiku zaměřenou na ekonomický cíl udržování cenové stability, vedoucí k vyváženému a udržitelnému růstu národního hospodářství Tanzanie“.

2.4 Daňový systém

Tanzanie získává většinu svých daňových příjmů z daní z příjmu a z daně z přidané hodnoty. Tanzanie má daňový systém založený na bydlišti, rezidenty tak podléhají dani ze svých celosvětových příjmů, zatímco nerezidenti podléhají dani pouze z jejich tanzanských příjmů.

Daň z příjmu FO rezidentů, 9 – 30 %

Osoba žijící v Tanzanii podléhá dani ze svého celosvětového příjmu. Krátkodobá nerezidentní osoba podléhá dani pouze z příjmu z Tanzanie nebo z příjmu ze zaměstnávání nebo služeb poskytované v Tanzanii.

Zdanitelný příjem - příjem zahrnuje příjem ze zaměstnání, zisky z výkonu živnosti, podnikání nebo profese; kapitálové zisky; dividendy; zájem; a nepeněžní výhody, výhody nebo zařízení získaná výdělečnými prostředky.

Daň z příjmu PO Standardní firemní sazba – 30 %

Nově kótované společnosti na burze vDar es Salaamu – 25 %

Nově založené společnosti vyrábějící farmaceutické nebo kožené výrobky -20 %

Společnosti s nově založenými závody pro montáž vozidel a člunů -20 %

Společnosti zabývající se výrobou sanitární techniky -25 %

Daň z přidané hodnoty – 18 %

Zboží a služby s nulovou sazbou zahrnují specifikované dovážené zboží a služby, používané zejména v zemědělství, zdravotnictví a vzdělání. Jedná se např. o krmivo pro zvířata, zavlažovací práce, postřikovače, hotová potrubí a pojistné nebo pojistné smlouvy na zemědělství.

Očekávaný vývoj

Veřejné finance v Tanzanii jsou a zůstanou v deficitu i v příštích dvou letech. Z tohoto důvodu nelze očekávat snížení daňových sazeb. Daňové úřady budou naopak pod tlakem vlády zvýšit úspěšnost ve vybírání daní, která je v Tanzanii vzhledem k rozšířené šedé ekonomice nízká a nepokrývá značnou část ekonomických aktivit.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

V současné době se vztahy EU s Tanzánií zaměřují hlavně na rozvojovou spolupráci v oblastech rozvoje venkova, energetiky a správy věcí veřejných a politický dialog. V daleko menší míře je pozornost věnována otázkám obchodu a investic o čemž svědčí i skutečnost, že Dohody o hospodářském partnerství (EPA) vyjednaná mezi EU Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) již v roce 2014 nebyla stále ratifikována, a to zejména díky neochotě a průtahům na straně Tanzanie.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z EU (mil. EUR)	797,2	762,5	836,1	839,5	855,8
Import do EU (mil. EUR)	504,7	460,7	423,6	634,8	456,5
Saldo s EU (mil. EUR)	-292,5	-301,7	-412,5	-204,8	-399,3

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

ČR poskytuje Tanzanii preferenční přístup na trh. Preference jsou nerekiproční a mají formu osvobození od cla. Tanzanský vývoz do ČR tvoří hlavně zemědělské komodity. Preference pomáhá Tanzanii zejména v oblastech zemědělských a rybářských produktů, jako jsou ryby a tabák. Přesto je obchodní bilance Tanzanie s ČR ve prospěch ČR, a to díky exportu telekomunikačního a výpočetního zařízení.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z ČR (mld. CZK)	0,2	0,4	0,3	0,3	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,3	0,2	0,1	0,1	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,1	-0,1	-0,1	-0,2	N/A

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

	2017	2018	2019	2020	2021
Export ze zemí mimo EU (mil. EUR)	3 037,2	2 885,7	3 735,2	4 742,7	4 961,6
Import do zemí mimo EU (mil. EUR)	5 914,3	6 748,1	7 048,7	6 069,0	8 062,6
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-2 877,1	-3 862,4	-3 313,5	-1 326,3	-3 101,0

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

V roce 2021 vláda znovuobnovila jednání s China Merchants Holdings o plánech pro projekt přístavu Bagamoyo, který se zastavil za prezidenta Magufuliho. Znovu se obnovila také jednání s čínskou stranou (China Sichuan Hongda) o 3 miliardové USD investici do uhelného dolu v Mchuchuma a železnorudného dolu v Liganga. Podmínky obchodu nejsou veřejné.

Tanzanie staví novou železnici, 2,115 MW vodní elektrárnu v národním parku a ropovod z ropných nalezišť u Jezera Albert. Byla také obnovena jednání o 30miliardové USD stavbě na exportní centrum v jiho-východní Tanzanii (Lindi) na zkapalněný plyn. Aby byla země schopná naplnit zvýšenou poptávku po cementu, čínský Huaxin investoval 145 milionů USD do renovace své továrny, která jim umožní vyprodukovat 1,6 milionů tun cementu ročně.

Zemědělství přispívá 27% do celkového HDP a 24% do tanzanského exportu. Vláda vyhlásila záměr dosáhnout nezávislosti na dovozu cukru do roku 2025 a tak v roce 2021 přibylo do cukrovarnického průmyslu hned několik investic. Těmi jsou například Kilombero Sugar, Bagamoyo Sugar či Mkulazi Holdings.

Tanzanie je čtvrtý největší producent zlata a kovů a jejich export je významnou součástí obchodní výměny. V roce 2021 došlo k uklidnění napjatých vztahů s velkými důlními společnostmi, které trpěly za bývalého prezidenta. Kanadský Barrick v roce 2021 investoval do nových strojů a prodloužení života dolů v Severní Maře či Bulyanhulu. Další společnosti jako například Shanta Gold také investovaly do svých dolů a zvýšily těžbu. Odhaduje se, že v zemi působí cca 600 000 malých dolů, které se doposud vyhýbaly daním a své zboží pašují ze země.

Kromě zlata a železné rudy, je v Tanzanii významná také těžba niklu, který je žádaný pro výrobu elektrických vozů.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Jednání o Dohodě o hospodářském partnerství (EPA) s Východoafrickým společenstvím (EAC: Burundi, Keňa, Rwanda, Tanzanie a Uganda) byla dokončena v říjnu 2014. Dohoda EPA obsahuje ustanovení o obchodu, celních, hygienických a fyto-sanitárních opatřeních, udržitelném rozvoji zemědělství a rybolovu. Dohoda by měla zvýšit podíl EU na celkovém dovozu EAC z 10,6% na 12,6%. EPA EAC-EU poskytuje okamžitý bezcelní a bezkvótvový přístup na trh EU pro veškerý vývoz EAC a částečné a postupné otevírání trhu EAC dovozům z EU. ochranná opatření umožňující každé straně znovu zavést cla, pokud hrozí, že dovoz z druhé strany naruší její ekonomiku. EPA obsahuje podrobná ustanovení o udržitelném zemědělství a zajišťování potravin a o udržitelném využívání zdrojů v oblasti rybolovu. Zahrnuta je kapitola o hospodářské a rozvojové spolupráci. Strany se zavazují uzavřít jednání o životním prostředí a udržitelném rozvoji, službách, investicích a rozvoji soukromého sektoru do pěti let od vstupu dohody v platnost. Několik článků se týká institucionálního uspořádání a mechanismu urovnávání sporů. Dohoda EPA spadá pod dohodu z Cotonou: Porušení jednoho z jejích „základních prvků“ zahrnujících lidská práva, demokratické zásady a právní stát by mohlo mít za následek pozastavení obchodní preference dohody EPA pro dotyčnou zemi. Podpis dohody EPA byl pozastaven kvůli diskusím v rámci EAC.

Smlouvy s ČR

Tanzanie souhlasila v souvislosti se vstupem ČR do EU s ukončením platnosti obchodní dohody z r. 1986. Přestože nemá ČR uzavřenu s Tanzánií ani dohodu o dvojím zdanění ani dohodu o ochraně investic, nebrání tato skutečnost rozvoji obchodních vztahů, o čemž svědčí rostoucí vývoz ČR do Tanzanie i kladné saldo obchodní bilance.

3.4 Rozvojová spolupráce

Tanzanii je příjemcem rozvojové pomoci a je na ní i přes snahu vlády stále závislá.

Česká republika poskytuje příležitostně financování v rámci programu malých lokálních projektů. Malé lokální projekty (dále jen „MLP“) jsou nástrojem dvoustranné rozvojové spolupráce ČR v gesci MZV ČR. Cílem MLP je podpořit rozvojové aktivity menšího rozsahu lokálních subjektů daných zemí. Aktivitami menšího rozsahu se rozumí např. dodávky vybavení či materiálu nebo technologie (i českého původu), školení, podpora rozvojových aktivit místních institucí a organizací, spoluúčast na dílčí části většího, např. mezinárodního projektu. MLP jsou prováděny místními realizátory přímo v rozvojové zemi. Námět na projekt zahraniční rozvojové spolupráce musí být vypracován do aktuální verze identifikačního formuláře, který žadatelé obdrží po kontaktování příslušného Velvyslanectví ČR. Řádně vyplněný formulář je nutné návazně expedovat zpět na velvyslanectví. Všechny náměty jsou posuzovány ve spolupráci s MZV ČR.

Více informací o možnostech zapojení do malých lokálních projektů lze získat na:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/sektory_projekty/male_lokalni_projekty

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví vykazují růst, na kterém mají aktuálně hlavní podíl donorské příspěvky. Priorita zdravotnictví se však s nástupem současné administrativy odráží i do vládních výdajů a země má plán stát se centrem zdravotnického turismu. Příležitosti v oblasti zdravotnictví představuje i současný růst spotřeby léčiv na úrovni 35 mil USD, při celkové velikosti trhu 490 USD. 95 % léčiv na tanzanském trhu při tom pochází z dovozu, chybí místní výroba. To je příležitostí pro české firmy, stejně jako dodávky zdravotnického vybavení a přístrojů. Nedostatkovým zbožím jsou také veterinární léky.

► Stavební průmysl

Sektor stavebnictví vykazuje během posledních let růst na úrovni 8 % a tento růst má se zvýšenou dynamikou pokračovat i v nadcházejících letech. Důvodem je hlavně vládní závazek vydávat na investiční projekty 13 % státního rozpočtu. Růst se bude opírat o investice do výstavby zatím nedostatečné infrastruktury (silnice, mosty, železnice, přístavy), výstavby residenčního bydlení a komerčních budov, výstavbu přístavu Bagamoyo a počítá s rozšířením kapacity přístavu Tanga. Rozšíření přepravních kapacit nabízí příležitosti pro dodávky vybavení do logistických center, které na rozvoj přístavů navazují. Již dnes existuje neuspokojená poptávka po bydlení na úrovni 3 mil. bytů. S růstem populace se bude současná situace ještě dále zhoršovat.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemi chybí zemědělské vybavení (traktory a různá přídavná zařízení). Většina potravin se bez dalšího zpracování vyváží ze země. Příležitosti pro české firmy by byly výrobní linky na zpracování ovoce a zeleniny. Vzhledem k velkým plochám s nerovnoměrnými srážkami se další možnosti nacházejí v chytrém zavlažování či v chytrém hnojení. Nedostatečná je také výroba krmiv pro hospodářská zvířata. Vzhledem k možnostem Viktoriina jezera se nabízejí také možnosti spojené s chovem sladkovodních ryb (sádky, krmiva atd.).

► Energetický průmysl

Energetická soustava je nedostatečná a ve velmi špatném stavu a zdaleka nestačí pokrýt vysokou poptávku, která roste ročním tempem 10 – 15 %. Rozvojový plán Ministerstva energetiky počítá s dynamickým růstem instalované energie a s rozvojem distribuční soustavy tak, aby se přístup v elektrické energii zvýšil z 30 % na 50 % v roce 2025. K rozvoji energetického sektoru by měly přispět jak rozsáhlé zásoby zemního plynu 50 triliónů kubických stop, tak potenciál geotermální energie, který je odhadován na 5 000 MW. Další příležitosti jsou spojené s budoucí plynofikací Tanzanie ve všech oblastech, včetně úprav motorových vozidel na LPG či s budoucím rozvojem geotermálních elektráren. V příštích pěti letech má být rovněž vybudován ropovod z Ugandy do Tanzanie v délce 1400 km v objemu investice 4 mld. USD. Tím vznikne potenciál pro dodávky v oblasti technické podpory výstavby ropovodu.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

V obchodním styku je možno se v Tanzanii setkat s představiteli různých komunit, které mají specifické znaky při obchodních jednáních. Tyto vyplývají z rozdílných kulturních tradic i mentality partnerů. Většina obchodních partnerů se často přizpůsobuje ve svém jednání a vystupování chování bývalé koloniální země.

4.2 Oslovení

Jak oslovit obchodní partnery?

Při obchodních jednáních je dáována přednost neformálnímu přístupu. Výjimkou jsou státní instituce, kde je nutno dávat dostatečně najevo s kým a na jaké úrovni je jednáno. Ojediněle se může stát, že je jednáno s lidmi, kteří očekávají titulování. Jde o absolventy evropských, ale i amerických technických univerzit, kteří si v rozporu s anglickými zvyklostmi na vizitkách uvádějí titul "Eng.". V těchto případech se doporučuje při oslovení tento titul používat. V případě, že partnerem je např. poslanec, předchází jménu titul "Honourable". Je třeba si rovněž uvědomit, zda je Váš produkt či služba uplatnitelná na tanzanském trhu. Trh je zde z 90 % čistě proimportní a většina věcí se dováží ze zahraničí. Je důležité mít na paměti, že trh je velmi citlivý na cenu. Hodně zboží se dováží z Číny a Indie. Konkurovat těmto výrobcům cenou není přirozeně možné. Ani bohatší střední třída neupřednostňuje bohužel kvalitu před cenou. Situaci ještě komplikuje zahraniční rozvojová spolupráce, v rámci které se zboží dodává formou darů. Před oslovením partnerů je proto vhodné se obrátit na ZÚ a ověřit perspektivu zboží na trhu. Je totiž možné, že začnete obchodní jednání, jejichž cílem na straně tanzanského partnera bude jen udělat si výlet do Evropy.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (lokace a čas schůzky /kancelář, restaurace; oběd, večeře/, vizitky, dárky atd.)?

Na jednání s tanzanskými partnery je nutno se připravit stejně svědomitě a přistupovat k nim stejně jako k jednání s partnery v západní Evropě. Prezentace proto musí být jasná, srozumitelná a přesvědčivá. Tanzanci neradi čtou mezi řádky, proto je třeba hovořit konkrétně a přímo k věci. Je rovněž potřeba si být vědom toho, že to, „dohodnuté“ ustanovení je ze strany tanzanských partnerů vnímáno jako „předběžné dohodnutí“. Na druhou stranu od evropských partnerů je očekáváno přesné plnění ujednání. Tato „asymetrie“ do velké míry znesnadňuje realizaci kontraktů v Tanzanii. Rovněž vnímání času v Tanzanii je značně originální. Zejména jednání na úřadech a ministerstvech se odehrávají zcela chaoticky a není tak možné plánovat časový harmonogram. Potvrzení schůzky na ministerstvu se dozvíte obvykle pár hodin dopředu, ale určitě ne třeba s týdenním předstihem. Ani potvrzení schůzky neznamená, že se schůzka skutečně uskuteční a nebude přesunuta o několik dní. V případě služební cesty je nutné počítat s dostatečnou časovou rezervou, obrnit se trpělivostí a být flexibilní. Používání vizitek je běžné, Tanzanci používají rádi kvalitní papír i velice barevný tisk. Evropan nesmí být zaskočen tím, že emailová adresa třeba i náměstka ministra je na serveru Yahoo nebo Googlu. Je to dáno nespolehlivostí IT sítě státní správy, ale i soukromých firem. Tanzanci mají velmi rádi ceremonie a obřadnosti, na oficiálních jednáních je tanzanská strana zastoupena početným sborem. Dárek je velice vhodný a může napomoci lepší komunikaci. Jednání (minimálně ta úvodní) jsou vedena v kancelářských prostorech.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

Nepodléhejte prvním dojmům, zejména ne těm založeným na zažitých klíšé a mediálních obrazech „chudé Afriky“. Jedním z charakteristických prvků subsaharské oblasti je značná propast mezi společenskými vrstvami. Řada Tanzanců, kteří zastávají vyšší posty ve státní správě či ve vedení soukromých subjektů, pochází ze společensky úspěšně etablovaných, často vlivných a finančně dobře zajištěných rodin. Proto bývají absolventy či mají akademické tituly z jedné či více prestižních světových univerzit. Afričané si obecně cení dosažení vysokého společenského statusu, což ti úspěšně často demonstrují nápadným důrazem na okázalost a materiální sebezprezentaci. Je dobré partnera oslovovat titulem např. pane doktore, pane řediteli. Jací jsou tanzanští obchodníci? Tanzanští partneři bývají obvykle na jednání připraveni, především mají dobrou znalost o cenách konkurence. Představu o českých výrobcích však příliš jasnou nemají. Proto je žádoucí vyzdvihnout kvalitu vlastního zboží a od samého počátku eliminovat jakékoliv srovnávání s čínským ekvivalentem poukázáním na skutečnost, že čínské zboží se nedá v žádných parametrech s evropským zbožím srovnávat. Tanzanci dobře vědí, že Čína do Afriky vyváží zboží podřadné kvality a proto není od věci na tuto skutečnost poukázat.

Při vzájemných rozhovorech je třeba být vnímavý, otevřený, být připraven na neobvyklá řešení, nepovyšovat se ani neponižovat, pružně držet svůj standard.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Při jednání s Tanzanci neexistují zásadní kulturní odlišnosti od evropských zvyklostí. Ženy jsou respektovány jako obchodní partneři, je zde řada ministryň a podnikatelek. Na druhé straně se velmi dbá na ceremonie. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega.

Jak nakládají tanzanští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání?

Na schůzku je třeba dorazit přesně, ale nečekat automaticky totéž od africké strany. Je nutno být flexibilní, počítat s případnými prostoji a zdržením při plánování. V případě zdržení protistrany je nejlépe věc přejít a soustředit se na obsah jednání. V Africe panuje konsensuální způsob vyjednávání. To znamená, že protistrany mluví a mluví, až se vzájemně domluví či umluví. Proto je třeba mít v záloze časový prostor na více schůzek. Při jednáních v Evropě je dochvilnost Tanzanců „nepatrně“ lepší. Tanzanský partner má obecně na vše dostatek času, od evropských partnerů je však vyžadována okamžitá reakce na všechny požadavky. I zde platí zvláštní „asymetrie“ vztahů. Jak nakládají tanzanští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání?

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země?

Je nutné mít na paměti, že Zanzibar je většinově muslimský a tomu je třeba přizpůsobit způsob jednání.

Je vhodné resp. obvyklé nabízet při obchodních jednáních alkohol?

V úvodních fázích jednání se alkohol nepodává. Konzumace alkoholu je vhodná až při pracovní večeři či při pracovním obědě.

Jak se obléci na pracovní jednání? Důležitý je první dojem a zevnější úprava. Zamožní Tanzanci chodí velmi dobře upraveni, pro ně je vnější zjev vizitkou a podle toho budou posuzovat i vás. Zde platí, že šaty dělají člověka. Na obchodní schůzku se oblečte formálně, nejlépe oblek (vzhledem ke klimatu nemusí být nezbytně tmavý), kravata je nutná pouze při jednáních na vyšší úrovni v rámci státní

správy. Bylo by škoda zanechat špatný dojem i přes třeba výbornou obchodní nabídku. Oblečení a vizáž určitě nepodceňovat.

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)?

Je zde kladen důraz na postavení a senioritu. Čím výše v hierarchii postavený obchodní partner, tím lépe. Lépe nadhodnotit svoji pozici ve firmě než podcenit. V afrických partnerech je hluboce zakořeněna úcta ke stáří a cit k hierarchii. Proto může být dobré, aby byl součástí obchodní delegace i služebně starší kolega.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat?

V Tanzanii nebývá zvykem zvat svého zahraničního obchodního partnera domů. Ve výjimečných případech po navázání dlouhodobého obchodního vztahu však k takovému pozvání může dojít. V takovém případě je zvykem přinést partnerovi malý dárek (značkové víno, drahý alkohol, květinu obchodní partnerce nebo manželce obchodního partnera).

4.4 Komunikace

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka? Schopnost dohovorit se anglicky je dostatečná. Je potřeba si zvyknout na místní dialekt.

Jak je to s jazykovou vybaveností? Obyvatelstvo, hlavně ve velkých městech a na Zanzibaru ovládá částečně angličtinu.

Existují nějaká komunikační tabu?

Zachování tváře je pro Tanzance nesmírně důležité. Při jednáních je proto potřeba dávat pozor, aby se tanzanský protějšek nedostal do trapné situace a dbát na určitou taktnost, citlivost a zdrženlivost. Obecně platí, že je vhodné se vyhnout etnickým a národnostním tématům.

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)? Určitě osobní jednání. Obchod se zde neuzavírá po emailu či telefonu, pokud se partneři dlouhodobě neznají. Je nutné nejdříve vybudovat osobní důvěru. Na druhou stranu je třeba věnovat pozornost tomu, jak se svět změnil v době po Covidu. Covid ukázal i Tanzancům, že řadu věcí je možné efektivněji řešit elektronickou komunikací.

4.5 Doporučení

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Tanzanie chystají?

Základní zásady při jednání s tanzanskými partnery, jejichž respektování napomůže prosazení obchodního záměru: :

- Kontaktovat ZÚ Nairobi, které vám může poskytnout aktuální informace, poradit s obchodním případem, ověřit reálnost obchodní nabídky, poskytnout asistenci
- Navázat s partnerem osobní vztah (zjistit jeho záliby, pozvat jej do ČR, zde se mu řádně věnovat). Je ovšem potřeba zvážit, zda existuje na straně partnera skutečný zájem. Není neobvyklé, že spíše než o obchod má „potencionální partner“ zájem o návštěvu Evropy. Na druhou stranu věrohodného partnera návštěva ČR přesvědčí o vyspělosti ČR a tedy i výrobků z ČR pocházejících.
- Vždy se usmívat, být zdvořilí a příjemní.
- Nestěžovat si kvůli maličkostem.
- Kritiku udělat nepřímou a vyhnout se konfrontaci.
- Nikdy nedávat najevo rozčilení – hrozí ztráta respektu partnera.
- Nesnažit se očividně o získání výhody před partnerem – je třeba být kooperativní a spolupracovat. Jedna vyhraná bitva může někdy prohrát válku.
- Nespěchat. Pozvolné jednání od obecných věcí ke konkrétním pomůže partnerovi lépe se vyznat v návrzích. Jednání však nesmí být ani rozvláčná a musí mít předem stanovený cíl.
- Počítat s průtahy – zakalkulovat je do programu i do ceny.
- Dobře připravit projekt a být v argumentaci konkrétní.
- Vždy počítat s tím, že bude vyžadována sleva. S tím je nutno počítat v prvotním návrhu ceny. Sleva však nemůže být přemrštěná. Cenový faktor je na místním trhu rozhodující a je často fatální pro dodavatele kvalitního (a tedy dražšího) zboží.

4.6 Státní svátky

1. leden New Year's Day

12. leden Zanzibar Revolution Day

7. dubna The Sheikh Abeid Karume Day

1. květen Labour Day

3. srpna Nane Nane (Farmers' Day)

14. říjen Mwalimu Nyerere Day

9. prosinec Independence Day

25. prosinec Christmas Day

26. prosinec Boxing Day

Pohyblivé svátky Good Friday , Easter Monday , Eid al-Fitr (konec ramadanu) , Eid al-Adha

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Základní nařízení upravující podmínky pro dovoz a vývoz v Tanzanii je regionální zákon přijatý Východoafrickým zákonodárné shromáždění, the East African Community Customs Management Act, 2004 (EACCMA) tj. Celní sazebník Východoafrické společnosti z roku 2004. Tanzanský průměrný tarif MFN činí 16 %. Zemědělské produkty čelí větším překážkám (22 %) ve srovnání s nezemědělskými produkty (14 %). Jako člen EAC (Východoafrické společnosti) se Tanzanie rovněž účastnila jednání o komplexní regionální dohodě o hospodářském partnerství s EU. Tanzania Bureau Of Standards je odpovědné za normy a řízení kvality a za zajištění jejich uplatňování při dovozu.

Technické předpisy jsou vyvíjeny několika ministerstvy. Podle WTO Trade Policy Review bylo 530 tanzanských norem harmonizováno s normami EAC. Zákon o hospodářské soutěži zakazuje horizontální a vertikální dohody mezi podniky, pokud cílem, účinkem nebo pravděpodobným účinkem dohody je výrazně zabránit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž. Na druhou stranu za povolené se považují dohody v případě, že jejich předmět, účinek nebo pravděpodobný účinek ztlačí, neomezuje nebo narušuje hospodářskou soutěž a pokud žádná ze stran dohody nemá dominantní postavení.

Pro tyto dohody platí že:

- kombinované tržní podíly stran dohody nemají tržní podíl vyšší než 35 %; nebo
- žádná ze stran dohody není v přímé konkurenci. Kartelové jednání (jako je stanovení cen a tajné nabídkové řízení) je zakázáno zákonem o hospodářské soutěži.

Zákon o hospodářské soutěži zakazuje rovněž zneužívání dominantního postavení na trhu. Každá osoba, která se dopustí přestupku podle zákona o hospodářské soutěži musí uhradit pokutu ve výši maximálně 10 %, avšak nejméně 5% svého ročního obratu v Tanzanii. Pokud je právnická osoba obviněna z trestného činu podle Zákona o hospodářské soutěži je každá fyzická osoba, která v době spáchání trestného činu byla ředitelem v dané společnosti trestně odpovědná, pokud neprokáže, že se na porušování zákona nepodílela a ani o něm nevěděla.

Tanzanie neuplatňuje devizovou kontrolu. Místní měna je volně směnitelná.

Pokud jde o pravidla převodních cen, transakce mezi spřízněnými společnostmi musí být uzavřeny za tržních podmínek.

Následující společnosti jsou považovány za spřízněné:

- jedna ze společností se přímo nebo nepřímo účastní správy, kontroly nebo má kapitálový podíl ve druhé společnosti; nebo
- třetí osoba se přímo nebo nepřímo účastní řízení, kontroly nebo má kapitálový podíl kapitál jak v obou společnostech

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zákon o investicích v Tanzanii upravuje investice v Tanzanii. Vládou zřízené jednotné kontaktní místo pro investory (TIC) funguje jako místo pro koordinaci, podporu a usnadnění investic v Tanzanii. Registrace u TIC není povinná, ale zahraniční investor, který zamýšlí investovat v Tanzanii, je oprávněn požádat TIC o certifikát k čerpání pobídek, pokud se mimo jiné chystá investovat alespoň 500 000 USD nebo ekvivalent v jakékoli měně.

Pobídky zahrnují:

- počáteční investiční příspěvek ve výši 50% nákladů na některá zařízení;
- 10leté daňové prázdniny a další pobídky poskytované investorům v exportních zónách (EPZ);

Investoři v odvětví nerostů a ropy se nemohou zaregistrovat u TIC, ale ustanovení tanzanského investičního zákona týkající se ochrany investic, zaručující repatriace zisků a výnosy z prodeje společnosti se vztahují i na tyto podniky.

Všichni daňoví poplatníci se musí zaregistrovat u TRA (daňová správa) a získat identifikační číslo daňového poplatníka do 15 dnů od zahájení podnikání v Tanzanii. Každý zaměstnavatel v soukromém sektoru se musí zaregistrovat u NSSF (Fond národního sociálního pojištění). U fondu musí být zaregistrovaný rovněž každý zaměstnanec. Každý zaměstnavatel je navíc povinen se registrovat u WCF (Fond kompenzace zaměstnanců), jakmile začne přijímat personál.

Zahraniční společnosti mohou využívat k podnikání v Tanzanii tyto právnických osob:

- veřejná obchodní společnost (akciová společnost);
- společnost s ručením omezeným
- registrovaná pobočka zahraniční společnosti.

Společnosti jsou povinny registrovat se u Business Registrations and Licensing Agency (BRELA). Dokončení registrace trvá přibližně jeden měsíc od předložení všech požadovaných dokumentů.

V případě zájmu české fyzické nebo právnické osoby o zřízení kanceláře, reprezentace nebo společného podniku v Tanzanii lze doporučit obrátit se na státní agenturu, Tanzania Investment Center (TIC), která je schopna sdělit aktuální podmínky pro realizaci investičního záměru.

5.3 Marketing a komunikace

Požadavky na marketing jsou zpravidla domlouvány s příslušným místním zástupcem, který často žádá finanční podporu pro zavedení určitého výrobku na trh. Aspekt propagace jako takový, stejně jako jeho forma, která se neodlišuje od formy běžné ve vyspělých státech, jsou ze strany českých exportérů často podceňovány. Propagaci na místě nelze provádět bez anglických a svahilských prospektů a technických popisů. U spotřebního zboží, ale i u některého zařízení je obvyklá propagace v médiích, zejména v tisku.

Prodejní výstavy a veletrhy jsou dobrou příležitostí se potkat s potenciálními zákazníky či zástupci firem. Nicméně je potřeba velmi zvážit, zda je inzerovaný veletrh opravdu dostatečně velký, aby byl pro české firmy zajímavý, úroveň veletrhů se velmi různí.

Z oblasti digitální propagace je vhodné mít svou FB stránku. Řada tanzanských firem využívá ke své propagaci výhradně FB a ani nemá vlastní webové stránky. Realizaci propagační kampaně je nutné hlídat. Není neobvyklé, že místní partner využívá tyto prostředky zcela neúčelně a k vlastnímu obohacení.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Tanzanie je stejně jako celá řada rozvojových členem WTO. Ochrana duševního vlastnictví je i tak na legislativní úrovni minimální, ještě horší je její praktické uplatňování. Ohroženi jsou především dodavatelé anglosaského show-businessu, hrozbu ale limituje velmi omezená koupěschopnost obyvatelstva, pro které jsou už i čisté nosiče dat a přehrávací zařízení nedostupné. Další skupinou, ve které by se mohly omezeně objevit i české firmy, jsou výrobci softwaru. Kopírování se týká ovšem hlavně spotřebního a zábavného softwaru.

Následující mezinárodní dohody mají v Tanzanii právní platnost:

- African Regional Intellectual Property Organization (Banjul Protocol)
- Harare Protocol
- Nice Union
- Paris Convention for the Protection of Industrial Property
- Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
- World Intellectual Property Organization

Pro oblast ochranné známky je počítáno s ustanoveními pro ochranu:

- servisní značky;
- známky série;
- barvy nebo kombinaci barevných značek;
- přidružené značky;
- certifikační značky;
- kolektivní známky

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky se zásadně zadávají formou tendrů. Jako první krok zejména v případě tendrů na stavební práce nebo konzultační činnosti bývá předkvalifikace a registrace zájemců, kteří, pokud jsou vyhodnoceni pro daný účel jako vhodní, jsou poté oslovení již přímo formou zaslání tendrových podmínek. Tendry jsou zveřejňovány v denním tisku. Termíny pro podávání nabídek bývají však velmi krátké, takže reálnou nadějí na úspěch mají většinou pouze ty firmy, které jsou v místě přímo fyzicky přítomny, nebo které zde mají své zástupce.

Formální systém a právní rámec v rámci tendrů je stanoveno zákonem o the Public Procurement Act (PPA), z roku 2004 a nařízeními, která PPA doplňují. Zákon o veřejných zakázkách (PPA) zřídil Úřad pro veřejné zakázky „The Public Procurement Regulatory Authority (PPRA)“ jako hlavní regulační orgán pro veřejné zakázky a nakládání s veřejným majetkem v Tanzanii.

Novely zákona o PPA přinesly změny, na základě kterých došlo k posílení role PPRA při výkonu jejího regulačního mandátu.

Kontakt na PPA:

HEAD OFFICE The Chief Executive Officer Public Procurement Regulatory Authority PSPF

Dodoma Plaza, 9th Floor, Jakaya Kikwete Road, PO. Box 2865 Dodoma - Tanzania. Tel: +255 (0)26 296 3854 email: ceo@ppra.go.tz

V případě tendrů, které jsou financovány některými bankami nebo agenturami, kde ČR není členem (např. African Development Bank), je nutno, aby český dodavatel využil pro svou nabídku firmu sídlící v zemi, která je členskou zemí dané banky či agentury.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Tanzanský právní systém je založen na statute law doplněné o common law, customary law a aspekty islámského práva.

V případě sporu mezi zahraničním investorem a vládou ve vztahu k registrovanému investoru má být vynaloženo úsilí k urovnání sporu jednáním o smírném urovnání sporu. Pokud spor není urovnán jednáním, může být předložen k arbitráži.

Nový zákon zřídil v Tanzanii Arbitrážní centrum s cílem vedení a řízení arbitráže v Tanzanii v souladu s pravidly rozhodčího řízení Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů.

- Obchodní soud, v rámci Vrchního soudu Tanzanie, je určen výlučně pro rychlé řešení obchodních sporů.
- V případě sporů týkajících se přírodních zdrojů (těžba minerálů a ropy), vláda zakázala, v souladu s tanzanským Zákonem o přírodním bohatství a zdrojích předložení sporů zahraničním soudům
- V souladu s tímto zákonem platí na spory týkající se přírodních zdrojů pouze tanzanské zákony a spory musí být vyřešeny pouze prostřednictvím tanzanských fór pro řešení sporů.

Tanzanie přijala v rámci řešení mezinárodních sporů následující mezinárodní konvence a dohody:

- Convention on the Settlement of Investment Disputes (ICSID Convention)
- United Nations Commission on International Trade Law (“UNCITRAL”)
- United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Award (New York Convention)

V případě mezinárodního obchodu s Tanzanií je vhodné používat neodvolatelný dokumentární akreditiv, otevřený u renomované banky. Při menších zakázkách u nových odběratelů není neobvyklý plat předem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

O tanzanské vízum za účelem obchodu, turistiky nebo návštěvy je možno požádat dvěma způsoby:

1. online podáním elektronické žádosti z webové stránky <https://eservices.immigration.go.tz/visa>
2. na letištích i pozemních hraničních přechodech (vydává se pouze vízum na 1 vstup; úředník pasové kontroly může požádat o předložení zpáteční letenky)

Poplatek za podání žádosti o jednorázové turistické vízum s platností do 90 dnů pro občany ČR je 50 USD.

Poplatek za podání žádosti o vízum pro několikanásobný vstup pro občany ČR je 100 USD. Jednotlivé pobyty s tímto typem víza nesmějí být delší než 90 dní.

Žádosti o online víza (e-visa) se platí elektronicky (kreditní kartou). Při podání žádosti o vízum na hraničním přechodu je třeba platbu provést v US dolarech v hotovosti (tj. není nabízena možnost úhrady poplatku kreditní kartou).

Po zpracování je schválené online vízum zasláno na e-mail žadatele. Žadatel si musí před cestou vytisknout jak schválené oznámení o udělení víza (Approved Visa Grant Notice), tak dopis o žádosti o vízum (Visa Application Notification letter). Tyto dokumenty je třeba předat tanzanské imigrační kontrole při příjezdu do země spolu s vyplněným formulářem prohlášení o vstupu do Tanzanie (Tanzania Entry Arrival Declaration Form) a stejným pasem, který byl použit pro podání žádosti o vízum.

Všeobecně se doporučuje získat před cestou do Tanzanie online vízum, protože zajišťuje na hranici poměrně rychlé odbavení.

Velvyslanectví Tanzanie akreditované pro ČR žádosti o víza nepřijímá a pouze odkazuje na elektronickou žádost.

Podrobné informace k tanzanským vízům viz stránky Imigračního odboru Ministerstva vnitra Tanzanie Neoficiální podrobné informace ke získání tanzanského víza: <https://www.onlinevisa.com/visa-policy/tanzania/>

S ohledem na časté dotazy veřejnosti zdůrazňujeme, že Velvyslanectví ČR v Nairobi se nijak neúčastní řízení k vydání tanzanských víz. Případné dotazy doporučujeme adresovat buď tanzanskému velvyslanectví v Berlíně (e-mail: consular.berlin@nje.go.tz) nebo Hlavnímu komisaři imigračních služeb Tanzanie (The Principal Commissioner of Immigration Services, e-mail admini@immigration.go.tz nebo consular@immigration.go.tz)

Pevninská část Tanzanie i Zanzibar mají společnou vízovou politiku, tj. vízum platí pro celé území Sjednocené republiky Tanzanie.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Zahraniční pracovníci pracující v Tanzanii musí být držiteli platného pracovního povolení vydaného Úřadem pro práci a povolení k pobytu, které spadá pod Ředitelství imigračních služeb nebo platného osvědčení udělující výjimku.

Pracovní povolení je platné po dobu dvou let a lze jej prodloužit celková platnost i po obnovení nesmí přesáhnout pět let.

The Non-Citizens (Employment Regulation) Act z roku 2015, umožňuje investorovi, jehož investice má významný přínos pro tanzanskou ekonomiku prodloužit dobu platnosti pracovního povolení na deset let.

Každý zahraniční podnik, který získal povolení k zahraniční investici v rámci Tanzanského investičního zákona z roku 1997, má nárok na počáteční automatickou kvótu zahraničních zaměstnanců do pěti osob. Jakákoliv žádost o další povolení se podává na TIC, které po konzultaci s imigračním oddělením povoluje zaměstnání dalších osob, které jsou považovány za nezbytné s přihlédnutím dostupnost kvalifikovaných Tanzanců, složitosti využívaných technologií atd.

Zaměstnavatelé cizích státních příslušníků musí předložit plán nástupnictví, který určí, kdy pozici zaujímající zahraničním zaměstnancem zaujme tanzanský občan

Místní zaměstnání vs. vyslání Pokud jde o tanzanské pracovní předpisy, může být zaměstnanec dočasně přidělen do Tanzanie. V tomto případě není zákonný požadavek pro místní ani zahraniční zaměstnance být zaměstnán místním subjektem. Z pohledu tanzanské imigrační legislativy je však zaměstnání u místního zaměstnavatele předpokladem pro podání žádosti o pracovní povolení.

Smlouvy na dobu určitou. Smlouvy na dobu určitou lze uzavírat se zaměstnanci na konkrétní úkoly a konkrétní dobu trvání. Tyto smlouvy jsou ukončeny po uplynutí doby jejich platnosti, pokud nedojde k obnovení dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Zákon zachází se smlouvami na dobu určitou na podobném základě jako s dlouhodobými smlouvami. Ukončení smlouvy před uplynutím doby platnosti, pokud není stanoveno v zákoně, lze označit jako nezákonné z pohledu tanzanského pracovního práva.

Odměna za práci Není vyžadováno, aby byla odměna za práci vyplácena v místní měně, nicméně mzdové účetnictví musí být vedeno v tanzanských šilincích.

Tanzanské zdravotnická zařízení mohou většinou poskytovat pouze základní lékařské služby; v budovách často chybí základní potřeby, jako je tekoucí voda a elektřina. Zdravotnická zařízení často nemají dostatek personálu k provozování centra. Složitější léčebné a diagnostické metody, jako jsou MRI a CAT skeny, navíc nejsou dostupné. Závažnější nemoci, jako je rakovina, mrtvice a srdeční choroby, mohou být v zemi obtížně léčitelné. Obecná chirurgie je k dispozici, ale s nedostatkem lékařů může čekačí doba trvat týdny až měsíce. Cizinci pracující v Tanzanii by si měli před příjezdem do Tanzanie zakoupit mezinárodní zdravotní pojištění. Dále se důrazně doporučuje, aby cizinci měli takové pojištění, které pokryje náklady na nouzovou evakuaci a přepravu. V případě, že dojde k vážnému zranění, mohou náklady na dopravu do nejbližšího zdravotnického střediska mimo Tanzanii stát až desítky tisíc USD.

5.9 Veletrhy a akce

22 - 24. září 2022 Mezinárodní obchodní výstava "Tanzania East Africa 2022" - <https://www.expogr.com/tanzania/general/>

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

S ohledem na skutečnost, že ČR nemá v Tanzanii rezidentní zastupitelský úřad ani honorární konzulát, jsou níže uvedeny kontakty na Velvyslanectví České republiky v Nairobi, které má diplomatickou a konzulární působnost pro Tanzanii.

Honorární konzulát ČR v Tanzanii byl uzavřen dne 20. února 2019. Pan John Chaggama od tohoto data nevykonává funkci honorárního konzula ČR v Tanzanii, tj. nemá žádné oprávnění jednat jménem ČR s tanzanskými úřady, poskytovat českým občanům či cestovním kancelářím informace o situaci v Tanzanii, o platných zákonech a předpisech apod., zprostředkovávat českým občanům jednání v jakékoli záležitosti či vydání jakýchkoli dokladů.

V záležitostech týkajících se Tanzanie kontaktujte Velvyslanectví České republiky v Nairobi.

Tende Drive 745, P. O. Box 25639, 00603 Lavington, Nairobi, Kenya

Telefon + 254 774 420 460

E-mail: nairobi@embassy.mzv.cz

web: www.mzv.cz/nairobi

Vedoucí úřadu: Mgr. Martin Klepetko, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec

Časový posun: +1 hod v době letního času, +2 hod v době zimního času

Provozní hodiny úřadu: pondělí - pátek 08.30 - 12.00, 12.30 - 17.00

Nouzová telefonní linka Velvyslanectví ČR v Nairobi (číslo +254 726 489 626) funguje pouze mimo pracovní dobu velvyslanectví a je určena výhradně občanům ČR v nouzi či ohrožení života či zdraví.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

1. Policie (Tanzania Police Force)

Telefonní čísla pro veřejnost – pomoc v nouzi 112 nebo 999

Letiště +255 (0) 222 844 010

Central Station +255 (0) 222 117 362

Oyster Bay Station +255 (0) 222 667 322

Selander Station +255 (0) 222 120 818

dopravní policie města Dar es Salaam +255 (0) 222 111 747

2. Hasiči (Fire Department)

Hlavní pohotovostní číslo: 112 (nelze zaručit, že číslo funguje na celém území Tanzanie)

Další pohotovostní číslo: Tel: +255 (0) 652 356 406

3. Zdravotnická záchranná služba a lékařská pohotovost (Ambulance / Emergency Medical Services) 112 114 (nelze zaručit, že čísla fungují na celém území Tanzanie)

I když se jedná o oficiální čísla tísňových linek v Tanzanii, v současnosti v žádném oblasti Tanzanie není k dispozici veřejná záchranná služba. Je proto nutné zajistit si dopravu v případě tísně u soukromého dopravce. Většina soukromých společností působí pouze ve větších centrech, jako jsou Dar es Salaam a Arusha.

Knight Support Emergency Ambulance Tel. +255 (0) 222 618 612/3/4/6 pohotovostní mobilní čísla +255 (0) 754 777 100 nebo +255 (0) 784 555 911

letecká záchranná služba +255 (0) 755 911 911 nebo +255 (0) 787 555 150

Dar Es Salaam Flying Doctors Tel. +255 (0) 787 747 464 Arusha Medivac Air Ambulance Service Tel. +255 (0) 767 996 996 Tel. +255 (0) 683 996 996

The Aga Khan Hospital, Dar es Salaam Tel.: +255 222 115 151 Tel.: +255 222 115 153

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Office of the President web: <https://www.ikulu.go.tz/> E-mail: press@ikulu.go.tz nebo ze stránky <https://www.ikulu.go.tz/contactus>

Office of the Vice-President web: <https://www.vpo.go.tz/> E-mail: ps@vpo.go.tz

Office of the Prime Minister web: <http://www.pmo.go.tz/> E-mail: ps@pmo.go.tz

Portál tanzanské vlády <https://www.tanzania.go.tz/>

1. Ministry of Agriculture web: <https://www.kilimo.go.tz/> E-mail: ps@kilimo.go.tz
2. Ministry for Communications and ICT web: <http://www.mawasiliano.go.tz/> E-mail: ps@mawasiliano.go.tz
3. Ministry of Constitutional and Legal Affairs web: <https://www.sheria.go.tz/> E-mail: barua@sheria.go.tz E-mail: km@sheria.go.tz
4. Ministry for Defence and National Service web: http://www.modans.go.tz E-mail: ps@modans.go.tz
5. Ministry for Education, Science, Technology and Vocational Training web: http://www.moe.go.tz E-mail: info@moe.go.tz nebo ze stránky http://www.moe.go.tz/en/contact_us
6. Ministry for Energy web: <https://www.nishati.go.tz/> E-mail: ps@nishati.go.tz
7. Ministry for Finance and Planning web: <http://www.mof.go.tz/> E-mail ze stránky <https://mof.go.tz/index.php/contact>
8. Minister for Foreign Affairs and East African Cooperation web: http://www.foreign.go.tz E-mail: nje@nje.go.tz E-mail: dodoma@nje.go.tz
9. Ministry for Health, Community Development, Gender, the Elderly, and Children web: http://www.mcdgc.go.tz E-mail: ps@mcdgc.go.tz
10. Ministry for Industry and Trade web: http://www.mit.go.tz E-mail: barua@mit.go.tz
11. Ministry for Information, Culture, Arts, and Sports web: www.habari.go.tz E-mail: km@habari.go.tz
12. Ministry for Lands, Housing, and Human Settlements web: http://www.lands.go.tz E-mail: ps@lands.go.tz nebo ze stránky <https://www.lands.go.tz/feedbacks/create>
13. Ministry for Livestock and Fisheries web: http://www.mifugouvuvi.go.tz E-mail: ps-mlfd@mifugo.go.tz
14. Ministry for Minerals web: www.madini.go.tz E-mail: ps@madini.go.tz
15. Ministry for Natural Resources and Tourism web: http://www.mnrt.go.tz E-mail: ps@maliasili.go.tz E-mail: ps@mnrt.go.tz
16. Ministry for Water and Irrigation web: http://www.maji.go.tz E-mail: wmm@mowi.go.tz
17. Ministry for Works and Transport web: http://www.mow.go.tz E-mail: ps@mow.go.tz E-mail: km@uchukuzi.go.tz nebo ze stránky <https://www.mwt.go.tz/contactus>
18. Ministry of Home Affairs web: https://www.moha.go.tz